

Zaaknummer : 232723

Raadsvergadering : **02-11-2021**

Onderwerp : **Begroting 2022 gemeente Berkelland en de 1e Begrotingswijziging 2022**

Collegevergadering : 01-10-2021

Portefeuillehouder : Wethouder G.J. Teselink

Steller : Gussekloo, Eric, Team Financieel beleid tel. : 0545250576

Te nemen besluit

- 1) De programmabegroting 2022 vaststellen inclusief het gelijk houden van het tarief voor rioolheffing aan het tarief van 2021 en een eenmalige korting van € 35 per aansluiting op de rioolheffing voor eigenaren.
- 2) De 1e begrotingswijziging 2022 vaststellen inclusief
 - a) het verlagen van de reserve afvalstoffenheffing tot het plafond van € 1 miljoen en een eenmalige korting op de afvalstoffenheffing van ongeveer 20%.
 - b) het verlagen van de taakstelling zorg met €1,6 miljoen en
 - c) het verhogen van het budget voor compensatie OZB met € 80.000 ten behoeve van cultuurverenigingen met een eigen accommodatie.
- 3) Het overschot op de begroting 2022 inclusief 1e wijziging van € 3.319.000 dat ontstaat na de eerste begrotingswijziging voor € 900.000 toevoegen aan de reserve nadelen decentralisatie en voor € 2.419.000 aan de algemene reserve.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Uw raad moet voorafgaand aan het begrotingsjaar een begroting vaststellen. Dit staat in de Gemeentewet. Met een vastgestelde begroting is er een uitvoeringsplan voor 2022 en kan het voorgenomen beleid worden uitgevoerd.

Argumentatie

- 1) Deze programmabegroting is gebaseerd op het collegeprogramma 2018-2022 en de Perspectiefnota 2022. De begroting 2022 laat een positief resultaat zien van € 499.000 (waarvan € 476.000 structureel). In 2025 is het structurele resultaat € 1.182.000 negatief. De meerjarenbegroting kent geen sluitend meerjarenperspectief. Na opstellen van de meerjarenbegroting zijn er ontwikkelingen (met name de septembercirculaire) die van grote invloed zijn op het begrotingssaldo. Daarom is de 1e begrotingswijziging toegevoegd zodat de gewijzigde begroting voldoet aan de afspraken met de toezichthouder. Zoals toegezegd houden we de ontwikkeling van het tarief voor rioolheffing in combinatie met de hoogte van de voorziening riolering bij iedere begroting tegen het licht. De hoogte van de voorziening geeft aanleiding om het tarief niet te laten stijgen en zelfs een gedeelte van de voorziening terug te geven via een eenmalige korting.
- 2) In de 1e begrotingswijziging zijn de ontwikkelingen tot en met 27 september 2021 meegenomen, waaronder de geüpdatete septembercirculaire. Door deze laatste ontwikkelingen mee te nemen ontstaat een positief meerjarenperspectief. De meerjarenbegroting en de 1e wijziging moeten daarom in samenhang worden gezien voor het juiste meerjarenperspectief.
 - a) De egalisatiereserve afval zit boven het plafond. Hoewel het tarief niet kostendekkend is,

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 besprekingsstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

zien we geen reden om het gedeelte boven het plafond via een eenmalige korting op de afvalstoffenheffing niet terug te geven.

- b) In de begroting is nog een taakstelling opgenomen voor de zorg in 2022. Inmiddels is duidelijk geworden dat het realiseren van de taakstelling vertraging oploopt. Naar verwachting kan ongeveer € 900.000 worden gerealiseerd. We verlagen de taakstelling daarom met € 1,6 miljoen.

- c) Om motie M21-19 gelijke behandeling van sport- en cultuurverenigingen uit te kunnen voeren is extra budget nodig. We gaan voorlopig uit van € 80.000

- 3) Voor de jeugdzorg ontvangen we € 2,5 miljoen. Hiervan zetten we € 1,6 miljoen in voor de taakstelling. In lijn met het huidige beleid dat nieuwe taken in het sociaal domein bekostigd moeten worden uit nieuw geld van het Rijk storten we het overblijvende deel van de middelen jeugdzorg € 900.000 in de reserve nadelen decentralisaties. Het restant van het overschot € 2.419.000 storten we in de algemene reserve omdat er nog veel onzekerheden zijn. Bijvoorbeeld over de gevolgen van de coronacrisis, de herijking van het gemeentefonds en de vorming van een nieuw kabinet en de ontwikkelingen van de zorgkosten en inkomsten. Door het resultaat van deze begroting nu in de algemene reserve te stoppen zijn er incidentele middelen beschikbaar voor een nieuwe raad om nieuw beleid uit te kunnen voeren. Als laatste is er nog een formele grond om het overschot toe te voegen aan de algemene reserve. De prognose van de solvabiliteit is gedaald onder de gewenste grens van 35%. Daar waar de provincie uitgaat van 50%.

Kanttekeningen en risico's

- De provincie moet de begroting nog analyseren. Zij geeft pas een oordeel als u de begroting heeft vastgesteld. Om onder de milde vorm van toezicht te komen is het van belang dat de benodigde besparingen worden gerealiseerd en er sprake is van een structureel sluitende meerjarenbegroting.
- Het sluitende meerjarenperspectief wordt gerealiseerd zonder gebruik te maken van een regel van de toezichthouders in Nederland. Zij staan toe dat in de meerjarenraming rekening wordt gehouden met een inkomst van 75% van het bedrag dat in 2022 voor de jeugdzorg wordt toegevoegd aan de algemene uitkering. Wij hebben afgezien van het gebruik van deze regel omdat de inkomst nog niet zeker is. We houden daarmee vast aan onze stelregel dat we uitgaan van wat bekend is. Deze verwachte ontwikkeling maakt het ook mogelijk om vanaf de volgende raadsperiode de afspraak dat nieuwe taken in de zorg uitgevoerd moeten worden met nieuw geld los te laten en zorg als integraal onderdeel van de begroting te zien.

Financiën

De begroting 2022 sluit na de 1e begrotingswijziging met een positief saldo van € 3.319.000. Dit is beter dan verwacht bij de perspectiefnota. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de stijging van de algemene uitkering. De stijging is het gevolg van stijgende rijksuitgaven, het schrappen van de opschalingskorting voor het jaar 2022 en de extra bijdrage voor de jeugdzorg.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Communicatie

De begroting is via de website van de gemeente en de begrotingsapp beschikbaar voor iedereen. Bovendien is er een persbericht gemaakt.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Het opstellen van de begroting is een verplichting. Het initiatief ligt bij de gemeente.

Planning en evaluatie

Deze begroting is het uitvoeringsplan voor 2022.

In de bestuursrapportage melden we u de stand van zaken van de programma's en de financiën. Het begrotingsjaar 2022 wordt afgerond met een jaarrekening. Hierin staat een verantwoording op doelen, activiteiten, planning en geld. De jaarrekening 2022 leggen we in juni 2023 aan u voor.

Alternatieven

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 02-11-2021

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 01-10-2021;

b e s l u i t :

- 1) De programmabegroting 2022 vaststellen inclusief het gelijk houden van het tarief voor rioolheffing aan het tarief van 2021 en een eenmalige korting van € 35 per aansluiting op de rioolheffing voor eigenaren.
- 2) De 1e begrotingswijziging 2022 vaststellen inclusief
 - a) het verlagen van de reserve afvalstoffenheffing tot het plafond van € 1 miljoen en een eenmalige korting op de afvalstoffenheffing van ongeveer 20%.
 - b) het verlagen van de taakstelling zorg met €1,6 miljoen en
 - c) het verhogen van het budget voor compensatie OZB met € 80.000 ten behoeve van cultuurverenigingen met een eigen accommodatie.
- 3) Het overschot op de begroting 2022 inclusief 1e wijziging van € 3.319.000 dat ontstaat na de eerste begrotingswijziging voor € 900.000 toevoegen aan de reserve nadelen decentralisatie en voor € 2.419.000 aan de algemene reserve.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 02-11-2021

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Begroting 2022 gemeente Berkelland en de 1e Begrotingswijziging 2022

De begroting 2022 sluit na de eerste wijziging met een voordeel van € 3.319.000.

In onderstaande tabel kunt u zien hoe we van de perspectiefnota naar de begroting na eerste wijziging komen.

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Begroting aangeboden Perspectiefnota				
Incidenteel	-339	-581	-136	0
Structureel	0	-195	287	423
Subtotaal aangeboden Perspectiefnota	-339	-776	151	423
Incidenteel				
Dekking incidentele investeringen en wensen	363	50	15	
Amendement A21-16 Junior raadsadviseur	-78			
Dekking lasten junior raadsadviseur	78			
<i>Subtotaal Incidenteel</i>	<i>363</i>	<i>50</i>	<i>15</i>	<i>0</i>
Structureel				
Meicirculaire	455	-984	-1.538	-1.370
Areaaluitbreiding OZB	20	20	20	20
Amendement A21-12 Cultuur			-255	-255
<i>Subtotaal structureel</i>	<i>475</i>	<i>-964</i>	<i>-1.773</i>	<i>-1.605</i>
Subtotaal begroting incidenteel	24	-531	-121	0
Subtotaal begroting structureel	475	-1.159	-1.486	-1.182
Totaal begroting	499	-1.690	-1.607	-1.182
Incidenteel				
<i>Subtotaal incidenteel</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Structureel				
Algemene uitkering	4.500	1.111	1.142	1.335
Aframen stelpost zorg	-1.600			
Motie M21-19 Gelijke behandeling sport/cultuur	-80	-80	-80	-80
<i>Subtotaal structureel</i>	<i>2.820</i>	<i>1.031</i>	<i>1.062</i>	<i>1.255</i>
Subtotaal na 1^e Wijziging incidenteel	24	-531	-121	0
Subtotaal na 1^e wijziging structureel	3.295	-128	-424	73
Totaal na 1^e wijziging	3.319	-659	-545	73

De ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan na de perspectiefnota blijven beperkt tot de meicirculaire en de aangenomen amendementen over het uitstellen van de bezuinigingen op cultuur en het aanstellen van een junior raadsadviseur. Na 1 augustus heeft zich ook nog een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Met name de septembercirculaire is hierbij relevant. In deze toelichting besteden we daar aandacht aan.

Sociaal domein

Zorg voor wie dat nodig heeft, dat is wat wij willen organiseren, voor jong en oud. Om deze ambitie waar te maken, hebben we de afgelopen jaren geïnvesteerd in kwaliteit, in preventie en in het bieden van zorg die zo licht is als mogelijk en zo zwaar als nodig. We hebben veel in het werk gesteld om inwoners zo vroeg mogelijk de hulp te kunnen geven die hen verder kan helpen. Met een kritische blik en steeds met oog op de middelen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld hebben we mooie resultaten bereikt.

Denk aan actieve casusregie, de andere manier van werken door Voormekaar en verschillende algemene voorzieningen uit het beleidskader Samen Denken Samen Doen die nu een plek hebben in de Berkellandse samenleving.

Onze invloed op ontwikkelingen

Voor de komende jaren is het onze ambitie om toekomstgerichte zorg te kunnen blijven bieden. Dat doen we nog steeds vanuit positieve gezondheid, preventie en normaliseren en met behulp van onze eigen sturingsmaatregelen. Van deze sturingsmaatregelen verwachten we voor het komende jaar € 0,9 miljoen van de € 2,5 miljoen te realiseren. De resterende € 1,6 miljoen ramen we nu af.

Waar dat kan, proberen we vanuit de inhoud te sturen op zorg die passend en nodig is. Denk aan de inzet van de praktijkondersteuners Jeugd bij de huisartsen.

Wat we tegelijk wel zien, is dat volledig invloed hebben en uitoefenen in het sociaal domein niet zo eenvoudig is als dat het lijkt.

Zo ligt het buiten onze macht om te kunnen sturen op ontwikkelingen als een oplopend personeelstekort in de zorg, de aanzuigende werking van het abonnementstarief, de onzekere gevolgen van corona, de open eindregelingen binnen Wmo en Jeugdhulp en het verder voortzetten van de vergrijzing en daarbij komende kosten voor woningaanpassingen en ondersteuning thuis. Ook het AEF-onderzoek naar structurele middelen voor jeugdhulp en de arbitragezaak die de VNG recent tegen het Rijk heeft aangespannen over de vergoeding voor de kosten in de jeugdzorg bevestigen het beeld dat het moeilijk is om grip te houden op de uitgaven in het sociaal domein.

Hoe dicht we er ook bovenop zitten en hoe graag we ook willen: we kunnen niet voorkomen dat de komende jaren de kosten voor zorg en ondersteuning door deze ontwikkelingen flink stijgen.

Voorbereiden op wat komen gaat om ondersteuning te kunnen blijven bieden

Deze ontwikkelingen zelf kunnen we niet stoppen. Wat we wel kunnen, is dat we er nu al rekening mee houden. Als we kijken naar de financiën, dan lag er tot nu toe een afspraak om zorg en ondersteuning te betalen uit de middelen van het Rijk. Dat willen we ook in 2022 gaan doen. De extra middelen die wij als gemeente van het Rijk krijgen voor de uitvoering van het sociaal domein willen we dan ook opnieuw reserveren voor uitgaven voor zorg en ondersteuning aan inwoners uit Berkelland. Op die manier kunnen we de kwaliteit die we de afgelopen jaren hebben geleverd voorop laten staan en zijn we tegelijkertijd voorbereid op de onzekere uitgaven die onze kant op komen. Gelijktijdig is dit ook het moment om de afspraak los te laten. De verwachting is dat er extra middelen gaan komen en dat we ons daarmee ook meer kunnen focussen op de te leveren zorg. Bovendien zijn de middelen voor de zorg onderdeel van onze algemene uitkering en daarmee steeds moeilijker te herleiden naar een specifiek doel. Bij de Perspectiefnota 2023 zullen we een voorstel hiervoor doen.

Septembercirculaire

De algemene uitkering die wij ontvangen is ons deel van het gemeentefonds, aangevuld met decentralisatie uitkeringen. De groei (of daling) van het gemeentefonds wordt bepaald aan de hand van de ontwikkeling van een gedeelte van de rijksuitgaven (de accres relevante uitgaven). Via de mei- en septembercirculaire worden wij geïnformeerd over de omvang van het gemeentefonds en de wijze waarop het gemeentefonds wordt verdeeld over de gemeenten. De septembercirculaire laat zien dat de accres relevante uitgaven stijgen. Dit door een hogere geraamde loon- en prijsontwikkeling in de Macro Economische Verkenning (MEV-raming) van het Centraal Planbureau en door een positieve volumeontwikkeling. Het kabinet heeft daarnaast

vanaf 2022 aanvullende middelen uitgetrokken voor een aantal beleidsterreinen, waaronder voor klimaatmaatregelen. Daarnaast zijn de kosten voor het compenseren van de gedupeerden van de kinderopvangtoeslag opwaarts bijgesteld. Ook andere uitgaven zoals die in de zorg en de EU-afdrachten zijn opwaarts bijgesteld. Al deze uitgaven tellen mee bij het vaststellen van de hoogte van het gemeentefonds.

Deze ontwikkelingen leiden tot een extra algemene uitkering in 2022 van € 4.500.000. Voor de jaren erna neemt de uitkering ook toe (€ 1.111.000 in 2023, € 1.142.000 in 2024 en € 1.335.000 in 2025).

Een gedeelte (± €20.000) van deze extra middelen krijgen we omdat we ook extra taken moeten doen bijvoorbeeld op het gebied van het Rijks Vaccinatie Programma. Voor deze taken ramen we nu ook de lasten.

Tot slot ontvangen we in 2022 € 2,5 miljoen voor de jeugdzorg. In juni was al bekend gemaakt dat er een extra bedrag zou komen in 2022. Dit bedrag is in de septembercirculaire toegevoegd aan de algemene uitkering.

Tarief Afval

De egalisatiereserve afval is er om grote schommelingen in het tarief te voorkomen. Er zit nu echter meer in de egalisatiereserve dan is afgesproken. Naar aanleiding van de discussie bij de bestuursrapportage verlagen we de reserve Afvalstoffenheffing naar het plafond. Het meerdere geven we via een korting op de afvalstoffenheffing terug. Dit leidt tot een daling van de tarieven met ongeveer 20%.

Tarief Riolering

Het uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekkende tarieven op termijn. Op basis van het watertakenplan 2019-2023 is de inschatting gemaakt dat de tarieven de komende jaren, naast de inflatiecorrectie, met 2% extra moeten stijgen om op een kostendekkend niveau te komen. Tekorten of overschotten op het taakveld riolering worden verrekend met de voorziening riolering. Deze voorziening dient om tegenvallers op te vangen en voorkomt grote schommelingen in de tarieven.

De komende jaren is het tarief niet kostendekkend en gebruiken we ook de rioolvoorziening om de noodzakelijke investeringen en onderhoud aan het riool te kunnen financieren. We hebben berekend dat we op deze manier in 2030 op een kostendekkend tarief zitten.

In 2019 en 2020 was er een positief saldo op riolering. Dit komt o.a. doordat investeringen later worden gerealiseerd dan waarmee in het watertakenplan gerekend is. Het positieve saldo is toegevoegd aan de voorziening riolering. De voorziening is daardoor op dit moment ruim hoger dan waarmee in het watertakenplan gerekend is. Dat maakt dat we het, hoewel we nog niet op het berekende kostendekkende tarief voor de planperiode zitten, toch redelijk vinden om voor 2022 eenmalig af te zien van een verhoging van het riooltarief. Omdat de investeringen wat later worden uitgevoerd dan gepland, drukken ook de bijbehorende kapitaalslasten later op de begroting. Op basis van de meest recente cijfers (Berap 2021) blijkt dat we in 2021 naar verwachting niet alle geplande projecten (investeringen) kunnen uitvoeren. Als we dit doorrekenen naar 2022 kunnen we daardoor ook in 2022 een toevoeging aan de voorziening verwachten. Daarom stellen we voor om, naast de eenmalige tariefstabilisatie, ook per aansluiting een bedrag van 35 euro terug te geven. Dit betekent dus in feite een korting van 35 euro op het tarief dat per aansluiting in 2021 betaald moest worden.

Motie M 21-19 Gelijkwaardige behandeling Sport- en Cultuurverenigingen

In de perspectiefnota is een bedrag van € 70.000 opgenomen om sportverenigingen met een eigen accommodatie te compenseren voor de OZB. In motie M21-19 is gevraagd om cultuurverenigingen met een eigen accommodatie op eenzelfde manier te behandelen als de sportverenigingen. Het plan voor de sportverenigingen is in voorbereiding. Daarbij moeten nog de nodige uitvoeringsvraagstukken worden opgelost. We kunnen op dit moment dan ook nog niet overzien wat de precieze gevolgen zullen zijn van het gelijkschakelen van de cultuurverenigingen met een eigen accommodatie. Onze inschatting is dat dit zo'n € 80.000 zal zijn. Daarom ramen we dit bedrag als compensatie voor de OZB van cultuurverenigingen met een eigen accommodatie. Dit bedrag voegen we via de 1e begrotingswijziging toe en is daarmee geen onderdeel van de primitieve begroting.

Gewijzigde tabellen

De 1^e begrotingswijziging leidt er ook toe dat een aantal tabellen die in de begroting staan aangepast zouden moeten worden. Voor de volledigheid zijn in Bijlage 1 bij dit raadsvoorstel de gewijzigde tabellen opgenomen.